

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม

Educational Inequality in Society

กรรณิการ์ หมอนจันทร์¹ นภสร สท้านสุข² ภัทราวดี พูลประเสริฐ³ วชิโรทัย โกchim⁴
จุฑาธิป ประดิพันธ์นฤมล⁵

Kannika Monjan¹ Naphasorn Sathansuk² Patrawadee Poolprasert³ Watcharothai
Gochim⁴ and Chuthatip Pradipatnaruemol.⁵

บทคัดย่อ (Abstract)

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมถือว่าเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานานและส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมที่สำคัญทำให้คุณภาพชีวิตถดถอยลงไปด้วย บทความนี้ได้มุ่งเน้นที่ความไม่เท่าเทียมทางด้านการศึกษา เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนทางด้านการศึกษา ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมพบว่าปัญหาหลักคือรายได้ สภาพแวดล้อม และระบบในสังคมที่ทำให้เยาวชนในสังคมเกิดความไม่เท่าเทียม เช่น การเหยียดสีผิว การเหยียดเพศ สภาพแวดล้อมที่อยู่แออัดหรืออยู่ในที่ทุรกันดาร เป็นต้น อาจมีการหันเหจากการศึกษาได้โดยง่าย จากการศึกษาความไม่เท่าเทียม ได้ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าประเทศไทยเผชิญกับความไม่เท่าเทียมทางการศึกษามาก โดยเมื่อเปรียบเทียบความไม่เท่าเทียมระหว่างเด็กในเขตเมืองกับเขตชนบท พบว่าเด็กในเขตเมืองมีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษา สวัสดิการ สภาพแวดล้อมที่ดีกว่าเด็กชนบท ซึ่งทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมที่ยืดเยื้อมา

Received: 2021-12-15 Revised: 2022-03-17 Accepted: 2022-04-14

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: aree1994rat@gmail.com

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

³ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

⁴ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University, E-mail: watcharothaigochim@gmail.com

⁵ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

นานทั้งนี้สังคมหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรลงมาดูแลใส่ใจแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเหล่านี้อย่างจริงจัง

คำสำคัญ (Keywords): ความไม่เท่าเทียม; การศึกษา; สังคม

Abstract

Educational inequality in society is a long-standing problem and has resulted in conflicts in important societies lead to deterioration in quality of life as well. This article focuses on inequality in education. because it is the cornerstone of human development in education Educational inequality in society found that the main problems are income, environment and social systems that cause inequality among youth in society such as racism, sexism, crowded environment or in remote areas, etc. There may be easily distracted from education from the study of inequality According to information from the Office of the National Economic and Social Development Board, Thailand faces a lot of inequality in education. When comparing the inequality between urban and rural children It was found that children in urban areas had better access to education, welfare and environment than rural children. This has caused educational inequalities in society for a long time. Societies or agencies, both public and private, should seriously take care of solving these educational inequalities.

Keywords: Inequality; Education; Society

บทนำ (Introduction)

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังคงเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ สีผิว ฐานะ การงาน การเงิน รายได้ และการศึกษาล้วนเกิดความไม่เท่าเทียมทั้งนั้น แต่ปัจจัยหลักที่จะกล่าวคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม ซึ่งความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมนี้เป็นปัญหาหลักและเป็นประเด็นมานานมากที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาลำบากนี้ได้ได้อย่างจริงจัง เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพิกเฉย ไม่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับประเด็นปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาจึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนไม่มีกำลังทรัพย์ที่จะสามารถศึกษาเล่าเรียนต่อได้ อีกทั้งปัจจัยความพร้อมสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ไม่เอื้ออำนวยจึงทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ขาดโอกาสทางการศึกษา

ความไม่เท่าเทียม

ความไม่เท่าเทียม หมายถึง ความไม่เทียมทางสิทธิโอกาส รายได้ หรือความร่ำรวย ระหว่างบุคคลสองกลุ่ม โดยมักจะถูกใช้ในมุมมองความไม่เท่าเทียมทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน และสิทธิ

ทางสังคม โดยสาเหตุหลักมาจากระบบของสังคม และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของกลุ่มคนที่มีอำนาจ มักจะเป็นเรื่องที่ถูกถกเถียงกันมานานว่าความเท่าเทียมแบบไหนที่ชอบธรรม และความเท่าเทียมแบบไหนที่ไม่ยุติธรรม “มนุษย์ไม่ถึงร้อยละ 1 ของสังคมที่สร้างตัวจากศูนย์จนกลายเป็นเศรษฐี” สามารถใช้เป็นข้ออ้างของคนกลุ่มใหญ่ในการกีดกันคนกลุ่มน้อยไม่ให้เข้าถึงโอกาส โดยรวมแล้ว สังคมมักยอมรับได้ว่าคนรวย (หรือกลุ่มคนอื่น ๆ ที่มีอภิสิทธิ์มากกว่าคนอื่น) ควรจะมีความได้เปรียบเหนือคนกลุ่มอื่นในระดับหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอภิสิทธิ์นี้ถูกสร้างมาจากทักษะหรือความพยายามที่มากกว่าคนอื่น นับว่าเป็น “รางวัล” อย่างหนึ่งในระบบสังคมทุนนิยมที่เป็นฟันเฟืองของการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้สังคมสามารถพัฒนากิจการหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ความเสียเปรียบจากความไม่เท่าเทียม เกิดมาจากสิ่งที่ไม่ควรมีตั้งแต่แรกแล้ว เช่น การกีดกันทางเพศ และการกีดกันทางสีผิว เป็นต้น รูปลักษณะภายนอกและปัจจัยที่เราเลือกไม่ได้กลายเป็นข้อจำกัดที่เราไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเอง (Tiger Rattana, 2564)

จากที่กล่าวมา ความไม่เท่าเทียมนั้นมีทั้งความไม่เท่าเทียมกันทั้งสิทธิโอกาส รายได้ ฐานะ ความร่ำรวย ความยากจนของระหว่างบุคคลในแต่ละกลุ่มของสังคม โดยสาเหตุหลักของปัญหาความไม่เท่าเทียมกันนี้มาจากระบบของสังคม ที่ไม่มีประสิทธิภาพ การปลูกฝังเกี่ยวกับทัศนคติในทางที่ดีเท่าที่ควร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังคงมีการดูถูกคนยากจน คนทำไร่นานา มีการเหยียดสีผิว การเหยียดเพศ และปัญหาเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในสังคมไม่หายไป

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา คือ การกระจายทรัพยากรทางวิชาการอย่างไม่เท่าเทียมกัน บุคคลเหล่านี้มักจะถูกกีดกันทางสังคม และมักจะถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าโรงเรียนที่มีคุณภาพที่ดี จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ระบบการศึกษาของไทยมีปัญหาหลายอย่าง ซึ่งปัญหาที่ยังคงอยู่และยังไม่ถูกแก้ไขปัญหาคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมนี้จริงจัง ทำได้เพียงการแก้ไขปัญหาจากปลายเหตุไม่ได้ใส่ใจเจาะประเด็นแก้ไขปัญหาคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชนบท โดยความไม่เท่าเทียมทางการศึกษามีปัจจัยทางสังคม คือ ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาจากภูมิฐานะหรือพื้นที่สภาพแวดล้อม และภูมิฐานะของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งประชากรวัยเด็กในเขตเมืองจะมีโอกาสจะเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายกว่า ทั้งด้านระยะทางและคุณภาพของโรงเรียน จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนไม่ได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมา ปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคมนั้นเรามักจะนึกถึงความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก ซึ่งจะเห็นว่าความยากจนไม่ใช่แค่การไม่มีเงินทอง การขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษาก็ถือว่าเป็นความยากจนด้วย การศึกษาจึงมีต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจน ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรต้องดำเนินการกระจายโอกาสการศึกษาไปสู่สมาชิกทุกกลุ่มในสังคม โดยเฉพาะคนจน เพราะว่าคนจนขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แต่คนรายนี้นั้นมี

โอกาสที่ได้รับการศึกษาที่ดี มีตัวเลือกที่ตีมากมายไม่ว่าจะสถานศึกษา เทคโนโลยี การใช้ชีวิต หรือ รวมไปถึงการบริการสาธารณะต่างๆที่คนวัยได้รับ

สาเหตุของความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่ฝังรากลึก

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เท่าเทียมทางสังคมและเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน เกิดสาเหตุหลักของปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา คือ ปัญหาความยากจนในสังคม ส่งผลให้ตอนนี้มีเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนเหล่านี้อยู่ในวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อายุ 3-17 ปี) อีกทั้งระบบการศึกษาไทยจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเด็กและเยาวชนที่ยากจนเพียงร้อยละ 0.5 ของงบประมาณด้านการศึกษา เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับเงินอุดหนุนเฉลี่ยคนละ 5 บาทต่อวัน อีกทั้งระบบการศึกษาไทยยังขาดเครื่องมือในการคัดกรองความยากจนที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนเกิดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา พลาดโอกาสในการสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาสูงถึง 7 เท่า โดยเด็กจากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุดร้อยละ 20 ของประเทศมีโอกาสศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 5 ของประชากรในกลุ่มรายได้เดียวกัน(ภาววรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์, 2564) และถึงแม้ว่าจะเห็นปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาได้อย่างชัดเจนแล้วว่าต้นสายปลายเหตุในการเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษานั้นเป็นอย่างไร แต่การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาก็ไม่ใช่เรื่องง่ายในการที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาได้โดยตรง ซึ่งต้องใช้เวลาในการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเหล่านี้อย่างจริงจังและตรงจุด ก่อนที่ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อรุ่นถัดไป จนกลายเป็นช่องว่างในสังคมให้กว้างมากขึ้นอีก

จากที่กล่าวมา เกี่ยวกับสาเหตุของความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาที่ฝังรากลึกมีสาเหตุหลักของปัญหานั้นคือ ความยากจนที่ยังคงเป็นปัญหาหลักซึ่งส่งผลให้มีเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการศึกษาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเด็กเหล่านี้ยังคงขาดโอกาสทางการศึกษา และรอให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากการเกิดความไม่เท่าเทียมกันของปัญหา

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาทำให้มีเด็กบางส่วนขาดโอกาสทางการศึกษา (อัญมณี บุณณกานนท์, 2553) ดังนี้

1. ขาดการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส เนื่องจากปริมาณและความซับซ้อนของพันธกิจที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างแยกกันรับผิดชอบดูแลปัญหาขาดการบูรณาการที่ดี ตั้งแต่ระดับของการส่งต่อข้อมูลเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาการร่วมการดำเนินการทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน สวัสดิการสังคม และบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้อง

2. การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษามีกระบวนการขั้นตอนที่ยุ่งยากทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้านอกจากนี้การจัดทำงบประมาณเพื่อการศึกษาในส่วนของการดูแลเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษายังไม่เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. สังคมไทยยังขาดความตระหนักและการให้ความสำคัญกับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ทำให้มาตรการการดูแลกลุ่มเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรทั้งในระดับของผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติ ทำให้การกำหนดนโยบายและมาตรการในการช่วยเหลือไม่ครอบคลุมและไม่มีประสิทธิภาพ

4. ขาดการจัดทำแผนกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ และขาดการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้การดำเนินกิจกรรมและโครงการเพิ่มโอกาสให้แก่เด็กกลุ่มนี้ขาดความต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษานั้น เกิดขึ้นจากสังคมที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้พอสมควร ทำให้ไม่มีการช่วยเหลือของทางสังคมที่ไม่ได้ครอบคลุมและไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือจะเป็นการประสานงาน การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่ต้องการแบ่งแยกกันรับผิดชอบจนทำให้เกิดปัญหาโดยที่ไม่ได้ใส่ใจ และเจาะลึกลงไปถึงแก่นแท้ของปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาในสังคมนั้นอย่างแท้จริง การที่สังคมยังขาดความตระหนักไม่ให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชนที่ยากจนขาดศึกษาอยู่นี้ ยิ่งจะทำให้เกิดช่องว่างในประเทศมากขึ้น และเด็กเหล่านั้นก็จะขาดการศึกษาที่ดี การทำงานที่ดี สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กและเยาวชนที่ยากจน ก็ควรได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกับเด็กและเยาวชนที่ร่ำรวยเดียวกันกับพวกเขาเช่นกัน

แนวทางในการจัดการกับความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

1. การจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของเด็ก ๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดการเพิ่มโอกาสสำหรับเด็กด้อยโอกาสมากขึ้น ควรมีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ระยะเวลาของการจัดการศึกษาควรพิจารณาให้เหมาะสมกับเด็กยากจนและสภาพครอบครัว โดยเพิ่มการจัดบริการในรูปแบบของการศึกษาตามความเหมาะสมในบริบทสังคม (กัมปนาท บริบูรณ์ และรณิดา เขยชุม, 2553)

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคเครือข่ายทางสังคมอย่างจริงจัง โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดบริการทางการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อจะพัฒนามาตรฐานและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่เด็กด้อยโอกาส เปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่ผู้ปกครองและเด็ก ตรวจสอบอำนาจในการบริหารและการบริการด้านการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้การเยี่ยมบ้านและการส่งต่อข้อมูลเด็กด้อยโอกาสจากโรงเรียนถึง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นเพื่อที่จะเพิ่มความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียน ชุมชน บ้าน คุณครุ และเด็กด้อยโอกาส โดยมีบุคลากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้เข้าใจสภาพการอยู่อาศัยและสภาพปัญหาของเด็ก เพื่อวางแผนช่วยเหลือในลำดับต่อไป

3. ส่งเสริมการจัดทำสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

3.1 เพิ่มโอกาสทางกายภาพ การจัดโครงการอาหารกลางวันให้ทั่วถึง โดยจัดอาหารที่มีคุณภาพตามโภชนาการสารอาหารครบ 5 หมู่ ให้แก่เด็กด้อยโอกาสในโรงเรียน ซึ่งจำเป็นต่อพัฒนาการทางร่างกายและสมอง ก่อให้เกิดความเสมอภาคในเพื่อนรุ่นเดียวกัน ด้านพัฒนาการทางร่างกาย และสติปัญญา

3.2 เพิ่มโอกาสทางรายได้ การสนับสนุนทุนการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระให้ครอบครัวของเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียน เพื่อป้องกันการหยุดเรียนกลางคันของเด็ก ๆ เนื่องจากต้องไปช่วยครอบครัวทำงาน การพิจารณาให้ทุนการศึกษาควรครอบคลุมถึงความจำเป็นในการศึกษาของเด็ก ครอบครัวที่มีฐานะยากจนมักจะได้โอกาสทางการศึกษาที่ดี

3.3 เพิ่มโอกาสทางสังคม การจัดให้มีบริการรถประจำทางสำหรับเด็กที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยไกลจากโรงเรียนให้มีความสะดวกและความปลอดภัยในการเข้ารับการศึกษา เนื่องจากปัญหาการเดินทางสำหรับเด็กด้อยโอกาสเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่ลดโอกาสในการเข้าเรียนของเด็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประสานงานกับโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้บริการรถรับส่งอย่างทั่วถึงปลอดภัย และเพียงพอต่อความต้องการของเด็กในพื้นที่ห่างไกล (อัญมณี บุรณกานนท์, 2553)

จากที่กล่าวมา ในเรื่องของแนวทางการจัดการกับความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาสรุปได้ว่าเป็นการร่วมมือของทุกภาคส่วนของเครือข่ายในสังคมในรูปแบบอย่างจริงจังเพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือด้อยโอกาสทางการศึกษาเหล่านี้ได้มีโอกาสทางการศึกษาการที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับการศึกษาที่ดีมีความรู้ และควรได้อยู่ในสังคม สภาพแวดล้อมที่เหมือนกับทุกคนที่รุ่นเดียวกันเด็กและเยาวชนเหล่านี้ควรจะได้รับ

ข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม

1. การเพิ่มความเท่าเทียมของโอกาส โดยคำนึงถึงหลักความเสมอภาคทั่วไปที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคน

2. ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคม คือ การเข้าใจความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ชีวภาพ วิถีชีวิต ประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นให้สถาบันทางการศึกษาปรับหลักสูตรการศึกษาให้เข้ากับท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาเล่าเรียนได้มีโอกาสในการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และสร้างความมั่นคงของชีวิตตนเองในอนาคต

3. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น อย่างจริงจัง ให้ประชาชนมีโอกาสในการตัดสินใจ และร่วมบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นให้

เกิดการบูรณาการและพัฒนาหลักสูตร หรือสนับสนุนช่องทางแห่งการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น ให้มีโอกาสเข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2552)

4. นโยบายการศึกษาที่คำนึงถึงประสิทธิภาพและการใช้ได้จริง นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และการลดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

4.1 สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาโดยยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน

4.2 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน และระบบเครือข่ายในจากระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาด้านสื่อองค์ความรู้ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

5. งบประมาณการศึกษาที่ส่งกระจายมายังท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ปัญหาไม่ได้อยู่ที่งบประมาณที่ไม่เพียงพอ แต่อยู่ที่ไม่สามารถใช้งบประมาณได้มีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์คือนักเรียนยังมีความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาทั้งในโอกาสและคุณภาพ

5.1 การพัฒนาระบบบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ คือ ปรับหลักสูตรงบประมาณรายหัว โดยไม่ได้มองว่านักเรียนทุกคนต้องได้รับเงินเท่ากัน แต่ให้คำนึงถึงความจำเป็นของนักเรียน และความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีค่าครองชีพไม่เท่ากัน

5.2 การจัดสรรงบประมาณที่ไม่คำนึงถึงสภาพความเป็นจริง สอดคล้องกับงบประมาณรายจ่ายเพื่อลดความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่มีแนวโน้มลดลง ดังนั้นจึงควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึงและให้กลุ่มเด็กยากจนด้อยโอกาสได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม (ไทยพับลิก้า, 2564)

จากที่กล่าวมา ในข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม สรุปได้ว่า การชี้แจงข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมเป็นสิ่งที่หน่วยงานหรือสังคมควรรับรู้ถึงจุดบกพร่องของปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม โดยนำปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาแก้ไขปัญหาคือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคม เพื่อที่เด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษา สวัสดิการต่างๆ ในสังคม เพื่อที่เด็กเหล่านี้จะได้มีอนาคตที่ดีในสังคมต่อไป

บทสรุป

ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษายังคงอยู่ในสังคม และส่งผลให้เกิดผลกระทบกับเด็กและเยาวชนที่ยากจนเหล่านี้ไม่ได้รับการไม่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่ได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้เด็กและเยาวชนเหล่านี้มักถูกเลือกปฏิบัติทางสังคมในโรงเรียนสถานศึกษา และนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสังคมที่ผ่านมาจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ได้พอสมควร ดังนั้น หากสังคมไม่ตระหนักถึงทิศทางและความรุนแรงของปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมที่กำลังจะเกิดขึ้นภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงเพิกเฉย ไม่เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง คาดการณ์ได้ว่าในอนาคตจะต้องประสบกับปัญหาด้านคุณภาพของทรัพยากรบุคคลอย่างรุนแรง ในขณะนี้ผลที่เกิดขึ้นจากความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาก็ยิ่งรุนแรงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัมปนาท บริบูรณ์ และธนิดา เขยชุม. (2553). การประเมินผลนโยบาย การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส : กลุ่มเด็กถูกปล่อยปละละเลย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- ภาวรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์. (2564). ไขรหัสความเหลื่อมล้ำการศึกษาไทย เหตุใดความช่วยเหลือไปไม่ถึงเด็กยากจน. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.eef.or.th/>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. (2552). พระบรมราโชวาท พระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/21664>
- สุทธิชัย หยุ่น. (2563). ความไม่เท่าเทียม ความเท่าเทียม และ ความเที่ยงธรรม. สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก <https://www.matichonweekly.com/>.
- อัญมณี บุณณกานนท์. (2553). การประเมินผลนโยบายการจัดการศึกษาเด็กด้อยโอกาสกลุ่มเด็กด้อยโอกาส/ยากจนเข้าถึงบริการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Tiger Rattana. (2564). "ความไม่เท่าเทียม คืออะไร – ปัญหาที่เราเลือกที่จะไม่เห็น". สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://faithandbacon.com/inequality/>.